

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

Mål nr

meddelat i Stockholm den 4 april 2003

Ö 3700-02

KLAGANDE

InfiniCom AB under företagsrekonstruktion, 556448-8194, Karlaplan 2,
114 60 STOCKHOLM

Ställföreträdare:

1. U. E.
2. L. S.
3. C. F.

Rekonstruktör: advokaten L. G.

MOTPARTER

1. M. A.
2. L. C.
3. H. J.
4. B. J.
5. T. J.
6. M. K.
7. R. K.
8. M. N.
9. M. S.
10. J. S.
11. Briketten Förvaltnings AB

12. Gianna Holding Ltd

13. Oldaco KB

14. Premier Life Ltd

15. Royal Skandia Ltd

16. Topspin AB

Ombud för 1–16: P. S.

17. Fischer Partners Fondkommission AB, samma adress

Ställföreträdare: P. S., M. L. och K. L.

SAKEN

Deltagande i ackordsförhandling vid företagsrekonstruktion m.m.

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Svea hovrätt, avd. 4, beslut den 23 september 2002 i mål ÖÄ 6476-02

Hovrättens beslut

se Bilaga

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen lämnar överklagandet utan bifall.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

InfiniCom AB under företagsrekonstruktion har yrkat att Högsta domstolen fastställer tingsrättens beslut.

Motparterna har bestritt ändring.

SKÄL

I ett förlagslån till InfiniCom AB finns följande villkor: ”Skuldförbindelserna skall i händelse av bolagets likvidation eller konkurs medföra rätt till betalning ur bolagets tillgångar efter bolagets icke efterställda förpliktelser och jämsides (pari passu) med andra efterställda förpliktelser som inte uttryckligen är efterställda detta lån.”

Frågan i målet är huruvida långivarna skall vara efterställda även vid ackordsförhandling under företagsrekonstruktion.

I 18 § första stycket andra meningen förmånsrättslagen (1970:979) stadgas att en borgenär enligt fordringsavtalet kan ha rätt till betalning först efter övriga borgenärer.

Enligt 3 kap. 3 § första stycket lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion får en borgenär, som enligt fordringsavtalet har rätt till betalning först efter övriga borgenärer, delta i ackordsförhandling endast om övriga borgenärer som deltar i förhandlingen medger det. Enligt 3 kap. 8 § förlorar en borgenär, som enligt fordringsavtalet har rätt till betalning först efter övriga borgenärer, sin rätt till betalning av gäldenären, om inte alla borgenärer som enligt 3 § hade rätt att delta i ackordsförhandlingen tillgodoses fullt ut genom ackordet.

Enligt lagbestämmelserna skall således frågan, huruvida en fordran är efterställd eller inte, avgöras av fordringsavtalet. I förarbetena till 18 § första stycket andra meningen förmånsrättslagen, vilken tillkom samtidigt med de återgivna bestämmelserna i lagen om företagsrekonstruktion, anförs att det kan förekomma att ett efterställningsvillkor är begränsat till vissa sammanhang, t.ex. konkurs men inte ackord (prop. 1995/96:5 s. 231).

Lagstiftaren har således utgått från att en fordran kan göras efterställd i vissa sammanhang men inte i andra. En efterställning vid konkurs men inte vid ackord står visserligen i strid mot det grundläggande önskemålet att ha samma förmånsrättsordning oavsett vilket insolvensförfarande som anlitas (se bl.a. SOU 1999:1 och 2001:80 samt prop. 2002/03:49) och kan ge de vanliga, oprioriterade borgenärerna ett incitament att föredra konkurs framför företagsrekonstruktion. Det är emellertid naturligt att långgivare godtar efterställdhet, när tillgångarna skall realiseras och även efterställda borgenärer få betalt innan något går till aktieägarna, men att de inte godtar att deras fordringar helt upphör utan någon betalning när aktiekapitalet, som vid ackord, blir återställt och aktieägarna ensamma har rätt till framtida vinst. En regel om att en efterställning alltid måste vara generell skulle således ofta hindra att långgivare alls går med på efterställning. Därmed har det mindre betydelse att övriga borgenärer till följd av en begränsad efterställning ibland kommer att föredra konkurs framför företagsrekonstruktion.

Enligt det nu aktuella låneavtalets ordalydelse skall fordringarna vara efterställda vid konkurs och likvidation. Med hänsyn till vad som ovan anförts kan det inte antas att långgivarna i själva verket avsett generell efterställning eller att de förbi-

sett vad som skall gälla vid ackordsförhandling under företagsrekonstruktion.
Långivarna skall alltså inte anses ha gått med på efterställning i större omfattning än som anges i lånevillkoren.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Svensson, Lennander, Thorsson,
Håstad (referent, särskilt tillägg) och Dahllöf
Föredragande revisionssekreterare: Wollén

HÖGSTA DOMSTOLEN

Bilaga till
PROTOKOLL
2003-03-19Mål nr
Ö 3700-02

Referenten, justitierådet Håstad tillägger:

”I prop. 2002/03:49 föreslås, i anslutning till SOU 1999:1, att 3 kap. 3 och 8 §§ lagen om företagsrekonstruktion får ändrad lydelse. Nuvarande text ”En borgenär som enligt fordringsavtalet har rätt till betalning först efter övriga borgenärer” föreslås lyda ”En borgenär som vid konkurs skulle ha rätt till betalning först efter övriga borgenärer”. Som framgår av förarbetena är syftet med förslaget inte att införa ett typtvång, innebärande att efterställning alltid skall gälla vid ackord om den gäller vid konkurs. Förklaringen är i stället att det samtidigt föreslås ett återinförande av en legal efterställning i 19 § förmånsrättslagen avseende bl.a. böter och viten. Denna efterställning grundar sig således inte på något fordringsavtal, och den skall, som tidigare, gälla vid konkurs men inte vid utmätning. För att fånga även dessa fordringar i 3 kap. lagen om företagsrekonstruktion har orden ”enligt fordringsavtalet” i propositionen därför bytts mot en hänvisning till vad som skulle ha gällt vid konkurs. Därmed åstadkommes emellertid oavsiktligt att alla fordringar alltid blir efterställda vid ackord om de görs efterställda vid konkurs.

Lämpligt vore att lagtexten jämkades så att 3 kap. 3 och 8 §§, med bibehållen lydelse i övrigt, fick ett tillägg i slutet av första stycket enligt följande:

”Detsamma gäller fordringar enligt 19 § förmånsrättslagen (1970:797).”